

HAAI HANDLING

Haaienvissen is *hot*. Zowel vanaf de boot als vanaf de kant staat de zomerse kustvisserij in de Zeeuwse delta tegenwoordig voor een belangrijke deel in het teken van de **gladde haai**. Om hiervan te kunnen blijven genieten is het belangrijk om deze vissen op de juiste wijze te hanteren.

TEKST: JORAN BAL > FOTOGRAFIE: FRANK VAN DER BURG, WILLEM ROMEIJN, RAYMOND HAKKERT

Sjef Mathijsen, schipper van charterboot Quo Vadis.

‘MENSEN KOMEN VAN HEINDE EN VERRE OM EEN HAAI TE VANGEN – JONG EN OUD, MAN EN VROUW, VAN BOER TOT TANDTECHNICUS’

“**H**et zijn zulke lieve beestjes. Heel erg aaibaar – het zijn helemaal geen typische haaien.” Sjef Mathijsen, schipper van charterboot Quo Vadis, snapt wel dat veel sportvissers graag een gladde haai vangen. “Het is toch een speciaal visje. Iets heel anders dan een platvis, zeker qua looks en kracht. Maar tegelijkertijd bijzonder toegankelijk en bereikbaar. Hoewel je met een natuurproduct werkt – als ze onder water echt geen zin hebben, ben ik machteloos – kan ik tegenwoordig bijna de garantie geven dat klanten een haai vangen. Het lijken er ook wel elk jaar meer te worden. Zowel grote, dikke vrouwtjes, als kleine haaitjes in de range van 45-55 centimeter. Nu is het vangen van een haai bijna normaal geworden, maar

ik kan me herinneren dat we het zo’n vijftien jaar geleden echt iets speciaals vonden als tijdens het vissen op tong in de zomer een haai aan boord kwam.”

VAN HEINDE EN VERRE

In de zomerperiode draait zijn visserij voor 90% om de gladde haai. “Mensen komen van heinde en verre om een haai te vangen. Jong en oud, man en vrouw, van boer tot tandtechnicus; iedereen komt speciaal voor de haai.” Aangezien niet al zijn klanten bekend zijn met hoe je deze vissoort dient te hanteren, legt Mathijsen voor aanvang van iedere trip de basics uit. “We halen iedere haai met het net aan boord. Dan komt-ie mooi horizontaal binnen en verspeel je hem niet. Na de vis snel te hebben onthaakt, plaatsen we hem in een grote bak met vers zee-

» KWETSBARE DIEREN

Ondanks hun ruige uiterlijk zijn haaien kwetsbare dieren waar je voorzichtig mee om dient te gaan. Ze hebben immers geen ribben die hun organen beschermen. Het skelet van deze vissen bestaat bovendien niet uit bot, maar is gemaakt van kraakbeen. De waterdruk zorgt ervoor dat hun lichaam vorm behoudt, maar buiten het water hangt de boel er als het ware een beetje bij. Dit komt omdat het lichaam van de vis zijn gewicht niet kan dragen. Het is daarom belangrijk de haai altijd goed horizontaal te ondersteunen – een hand bij de staart, de andere hand onder zijn buik – zodat er niet te veel druk op de organen komt te staan. Til een haai dus nooit op aan de haak, zijn kieuwen of de staart. Dit kan er namelijk voor zorgen dat organen loskomen, schade wordt veroorzaakt aan de rugengraat en tot sterfte leiden

Onderzoek met gemerkte haaien heeft aangetoond dat zij de vangst door een sportvisser prima overleven, mits ze op de juiste wijze worden gehanteerd.

DO'S & DON'TS

UIT HET WATER HALEN

- Wacht niet te lang met aanslaan, dan haak je de vis mooi voor in de bek.
- Til de haai niet op aan de haak, kieuwen of de staart, maar gebruik een net om de vis horizontaal omhoog de boot in te halen of trek hem met beleid op het strand.

HANTEREN

- Ondersteun de haai zo veel mogelijk en til hem met twee handen op: een hand direct achter de borstvinnen, de andere hand bij de tweede rugvin.
- Houd de vis zo kort mogelijk uit het water, dus zorg dat al het materiaal (schemet, meetlint, camera) binnen handbereik is.
- Zorg voor een bak met vers zeewater of een vochtige ondergrond om de haai in of op te leggen voordat je hem gaat meten of fotograferen.

TERUGZETTEN

- Het beste is om de haai vanaf een boot met een net terug te zetten. Doe dit vanaf de kant in water dat diep genoeg is.
- Houd de haai met de kop in de stroming zodat er vers water langs de kieuwen stroomt.

TIPS

- Een natte doek over de kop en ogen van de haai zorgt ervoor dat deze rustig wordt.
- Gebruik geen roestvrijstaalen haken. Een haak die onverhoopt niet kan worden verwijderd roest dan binnen een paar dagen weg.

FOTO: WIKIMEDIA

>> MAALTANDEN

Ondanks de typische haaienlook is de gladde haai een ongevaarlijke soort voor de mens. Dit type haai voedt zich voornamelijk met zwemkrabben, garnalen en kreeftachtigen. Vis maakt geen belangrijk deel uit van het dieet, wat duidelijk te zien is aan het gebit. In plaats van de gebruikelijke vlijmscherpe haaiantanden heeft de gladde haai meer stompe, platte maaltanden waarmee ze hun voedsel malen. Vanwege het ontbreken van 'echte' tanden wordt de gladde haai in Groot-Brittannië ook wel gummy shark genoemd. Vang je een ruwe haai, dan is het wel oppassen. Deze viseters hebben een akelig scherp gebit en deinzen er niet voor terug om naar je te happen.

Een landingsnet is essentieel voor de juiste behandeling van een haai.

Naast grote vrouwtjes worden langs de Nederlandse kust tegenwoordig ook veel kleine haaitjes gevangen.

water zodat de vis even tot rust kan komen. Vervolgens pak je hem met natte handen vast voor een snelle foto en gaat-ie daarna weer rap terug in zee met het schepnet. Door de kop in de stroming te houden stroomt er vers water langs de kieuwen, wat de haai extra zuurstof en een boost geeft."

BEHOUD POPULATIES

Door deze – mede door Sportvisserij Nederland opgestelde – gedragscode zorgvuldig op te volgen krijgt de haai een zo groot mogelijke overlevingskans. Mathijsen: "Dat is heel belangrijk, en niet alleen voor de toekomst van de chartervisserij. Samen met onderzoekers van Wageningen Marine Research en Sportvisserij Nederland doen we onderzoek naar de haaienpopula-

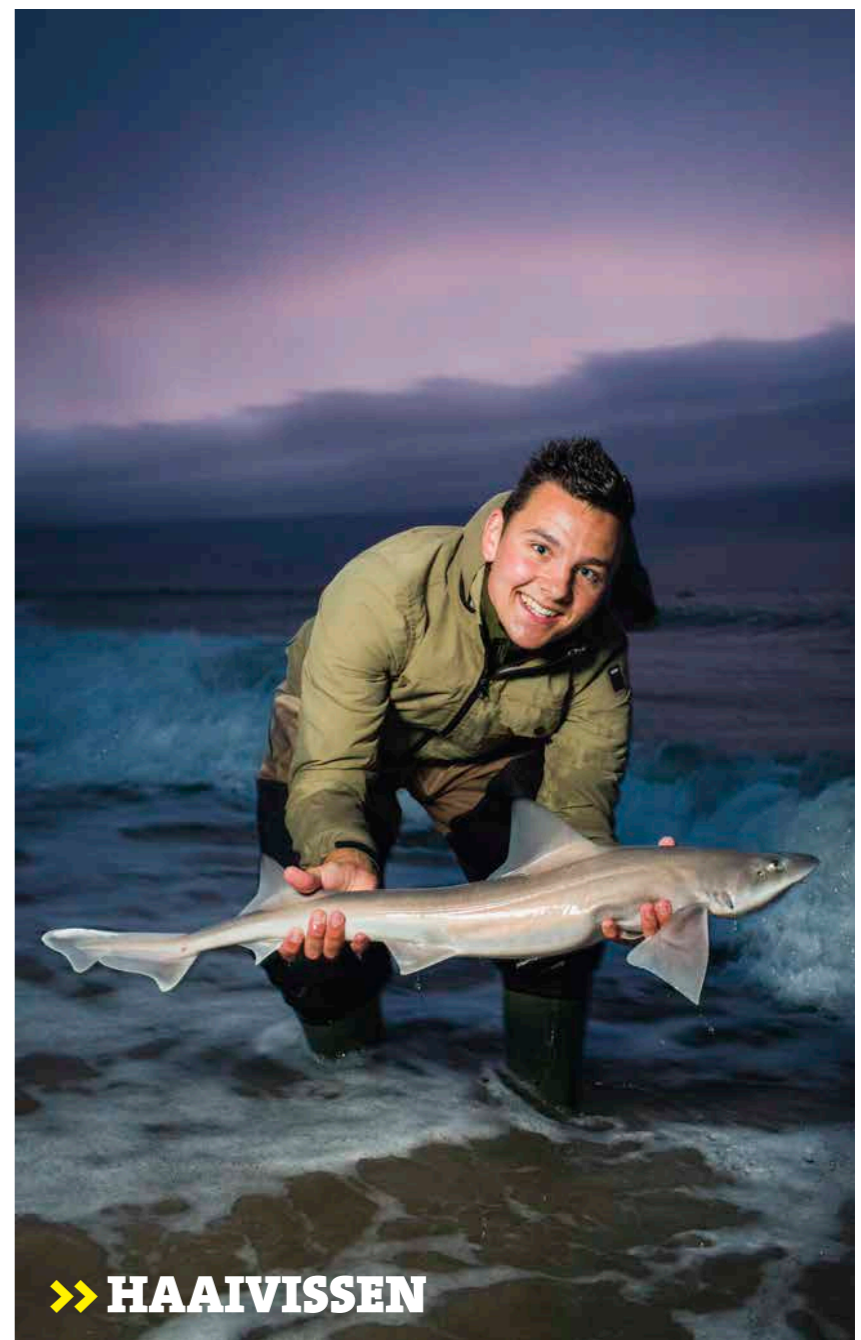
tie in de Noordzee. Door de vissen te vangen, te merken en terug te zetten, verzamelen we informatie over het gedrag, de bestandsgrootte en seizoensmigratie. Dat is essentieel voor het behoud van onze haaien." Onlangs werd een op de Quo Vadis gemerkte haai gevangen voor de kust van Wales en doken twee door Mathijsen getagde vissen op bij andere sportvisboten in de Voordelta. "Op mijn eigen boot heb ik vier jaar na het merken ook al meerdere terugvangsten gedaan. Het is fantastisch om te zien dat met de hengel gevangen vissen die zorgvuldig zijn behandeld dit 'avontuur' zonder een enkel probleem overleven en sportvissers nieuwe avonturen kunnen bieden. Daarom zou een algehele terugzetverplichting voor haaien in de Noordzee zo mooi zijn."

KIJK OP HAAIROG.NL VOOR NOG MEER INFORMATIE OVER HAAIEN EN ROGGEN

>> ROGGEN

Voor roggengeldt hetzelfde als haaien: ook dit zijn kraakbeenvissen met een flexibel skelet. Pas dus dezelfde maatregelen toe om de vis weer gezond en wel terug te zetten. Let daarbij extra goed op als je een pijlstaartrog vangt: deze heeft een giftige stekel op zijn staart. Voelt hij zich bedreigd, dan kan hij met zijn staart alle kanten op zwiepen. Het beste is om een rog niet vast te houden – voor je eigen veiligheid, maar ook die van de vis. Pak je de rog echter beet, omwikkel de staart dan met een dikke, natte handdoek. Word je onverhoopt toch gestoken? Spoel de wond dan schoon met zeewater – zodat er geen afgebroken stukjes achterblijven die kunnen gaan ontsteken – en probeer het bloeden te stoppen. Houd het gestoken lichaamsdeel vervolgens gedurende 30-90 minuten in warm water (45°C is optimaal) zodat de eiwitten stollen en de pijn afneemt. Verwijder de stekel nooit, want dit is het enige verdedigingsmiddel dat de pijlstaartrog beschermt tegen zijn vijanden. Bovendien laat het verwijderen van de stekel een open wond achter die kan gaan infecteren.

>> HAAIVISSEN

Het haaienseizoen loopt – afhankelijk van de nazomer – zo ongeveer tot eind september of half oktober. Wil je dus nog een poging wagen om een haai te vangen, dan kan dat. Er zijn diverse charterboten die haaientrips aanbieden (check dncv.nl voor de leden van De Nederlandse Charterboot Vereniging), maar vanaf het strand kun je ook haaien vangen. Kies daarbij een stek met diep water op werpafstand en plan je sessie rond het laatste afgaande en eerste opkomende water. Werp het aas – (steek)zagers of krabben, vastgezet met bindelastiek op een bijpassend formaat haak – uptide (tegen de stroomrichting in) in, zodat de stroming de onderlijnen mooi plat op de bodem drukt. Gebruik een stevige strandhengel, molen in het 14000-formaat die je opspoelt met nylon (27/00) of gevlochten lijn (16/00-20/00). Knoop daaraan een voorslag van 55/00 nylon (taps toelopen als je met een nylon hoofdlijn vist) met een speciale clip voor de onderlijn (60/00-70/00). Je kunt vissen met een 150 centimeter lange wapperlijn of een enkele meters lange staande onderlijn met daaraan twee 50-60 cm lange zijlijnen van 9,1 kg Amnesia. Het werpgewicht kies je afhankelijk van de stroming, maar ligt zo tussen de 110 en 170 gram (bij voorkeur zonder, maar indien noodzakelijk met ankers).